

Nacka Tingsrätt
Mark- och miljödomstolen
Box 1104
131 26 Nacka Strand

Ert målnummer M 528-15

Yttrande angående tillstånd enligt miljöbalken – Vindkraftpark Forsvidar

Mark- och miljödomstolen har 2015-06-09 gett Naturskyddsföreningen Gotland tillfälle att yttra sig över sökandens (wpd) bemötande 2015-05-29 av inkomna överklaganden gällande Miljöprövningsdelegationens tillståndsbeslut 2014-12-22 för Vindkraftpark Forsvidar.

Naturskyddsföreningen Gotland vidhåller de synpunkter och omständigheter som redovisas i vår överklagan 2015-01-20. Föreningen anser inte att wpd i sak bemött vad föreningen har framfört i överklagan. Föreningen yrkar liksom tidigare att Miljöprövningsdelegationens beslut upphävs och att ansökan avslås i sin helhet.

Föreningen refererar till sin överklagan och därutöver till följande kommentarer.

Kommentarer till wpd's bemötande

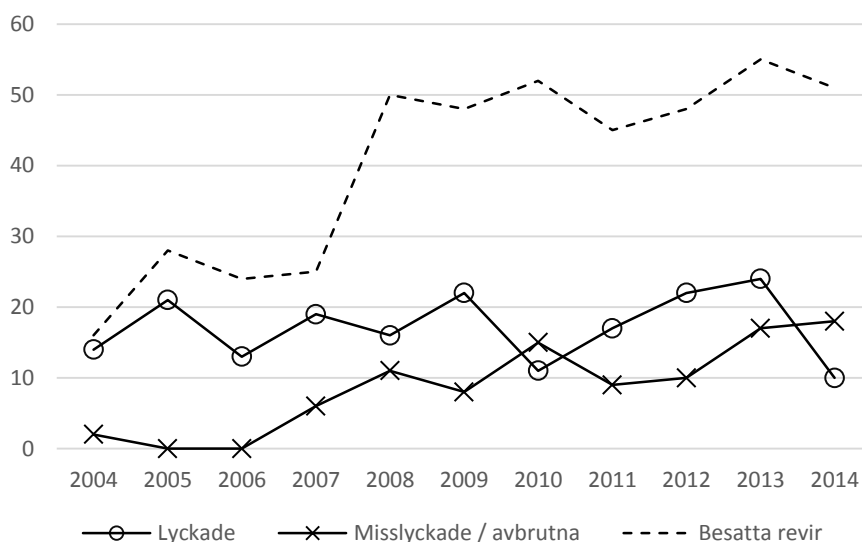
Wpd skriver att örnpopulationen på Gotland är mycket livskraftig och att antalet kungsörnar och havsörnar har ökat under senare år samtidigt som vindkraften på Gotland har byggts ut kraftigt. Wpd skriver att vindkraftutbyggnaden således inte tycks ha påverkat möjligheten för en kraftig ökning av örnpopulationen.

Mot dessa påståenden vill vi anföra följande. Antalet vindkraftverk på Gotland var 2003-2013 ca 150-170 för att i slutet av 2014 ha minskat till 133 genom generationsväxling till större verk, se figur 1. Enligt wpd finns idag 139 verk.

Figur 1. Antal verk och total effekt 2003-2013 i tre kommuner. Källa Energimyndigheten.

För kungsörn på Gotland visas i figur 2 antalet lyckade respektive misslyckade eller avbrutna häckningar mellan 2004-2014. Figuren visar att antalet revir ökat i början för att därefter ligga nära konstant. Antalet lyckade häckningar har hela perioden legat ungefär konstant med en kraftig minskning 2010 och 2014. Antalet misslyckade eller avbrutna häckningar har ökat under hela perioden. Figuren visar att kungsörnstammen är fortsatt sårbar och att den under de senaste 10 åren inte alls utvecklats så som wpd påstår. (Källa Viltskadecenter vid Sveriges Lantbruksuniversitet.)

Figur 2. Utvecklingen för kungsörn på Gotland 2004-2014.

Att örnstammen återhämtat sig under senare decennier beror till stor del på omfattande insatser från den ideella naturvårdens sida och den har nu uppnått nivån nära hotad (NT) från att ha varit akut hotad i landet.

Föreningen vill påpeka att ett 20-tal örnar på Gotland årligen bedöms dödas genom kollisioner med vindkraftverk (*Effekter på fågellivet vid ett generationsskifte av vindkraftverk. Kontrollprogram Näsudden, Gotland 2009-2013. M. Hjernquist, 2014*) och att en fortsatt utbyggnad inom örntäta områden riskerar att ytterligare öka antalet.

Föreningen menar i motsats till wpd att en stor örnstam på ön snarare är ett argument för ytterligare försiktighet, och att Forsvidar därmed är en olämplig plats för vindkraft.

Wpd har inte heller bemött föreningens påpekande om att hänsyn enligt rättspraxis skall tas till örnarnas flygrörelser, vilket inte gjorts i ansökan eller wpd's bemötande.

Wpd skriver att de uppgifter som lämnats av Gotlands Ornitologiska Förening om ytterligare örnbö inte kunnat verifieras. Naturskyddsföreningen Gotland vill påminna om att det är sökandens uppgift att klarlägga områdets naturvärden. Avsaknad av kunskap är inget skäl att bryta mot gällande naturskyddsbestämmelser. GOF skriver i yttrande över ansökan 2014-03-05 att även om uppgifter om örnbö är sekretessbelagda så har Projekt Havsörn och Kungsörn Sverige samt Gotlands Ornitologiska Förening kännedom om boplatserna och kan verifiera dessa. Wpd skulle t ex kunna ställa frågan om något av de planerade verken ligger närmare än 2 km från något örnbö, utan hinder av sekretessen. Det framgår inte om bolaget gjort detta.

Wpd skriver att bolaget utrett alternativa platser och kommit fram till att Forsvidar sammantaget är den lämpligaste lokaliseringen, och att erfarenheter från andra vindkraftprojekt på ön visar att örnböns påträffas i närheten av varje etablering som utretts. Bolaget skriver *att det måste finnas förutsättningar att bygga ut vindkraften i Sverige och på den aktuella platsen på Gotland* och fortsätter med att ange att kostnaden för inventeringar och utredningar överstiger 500 000 kr.

Detta visar enligt vår mening att bolaget inte förstått innebörden av Miljöbalkens och Artskyddsförordningens bestämmelser. För bolaget tycks det vara viktigare att bygga vindkraft på den aktuella platsen än att uppfylla gällande hänsynsregler och rättspraxis vad gäller örn. Vi menar att den självklara konsekvensen av en stor örnförekomst är att projektet inte alls bör genomföras. Vi refererar än en gång till Naturvårdsverkets rapport 6467 *Vindkraftens effekter på fåglar och fladdermöss* och dokumentet *Avsiktligt i 4 § artskyddsförordningen - tillämpning i exemplet vindkraft 2015-04-30*.

I det sistnämnda dokumentet menar Naturvårdsverket att för en hotad art kan dödande av enstaka individer vara tillräckligt för att påverka bevarandestatusen negativt. Verket framhäver vikten av en lämplig lokalisering enligt 2 kap. 6 § Miljöbalken och hävdar att uppförande av en vindkraftpark där det föreligger en, i jämförelse med andra vindkraftparker, förhöjd kollisionsrisk för känsliga arter bör bedömas som ett avsiktligt dödande. Naturvårdsverket skriver "Genom att placera verken utanför rekommenderade skyddsavstånd och undvika områden med stora tätheter av fåglar och viktiga flygstråk kan vindkraftverk byggas utan hinder av artskyddsbestämmelserna."

Naturskyddsföreningen Gotland menar att vindkraften inte är ett överskuggande allmänintresse som skulle kunna motivera en utbyggnad vid Forsvidar i strid med Artskyddsförordningen, med vetskap om riskerna för bland annat örn.

Det är enligt föreningens mening en förhållandevis liten andel av alla vindkraftprojekt i landet som har lika höga skyddsvärden som Forsvidar. Det finns många platser i landet som är möjliga att exploatera utan att hota särskilt skyddade arter och naturmiljöer. Vid Forsvidar finns mycket höga lokala skyddsvärden som står mot ett allmänt intresse av en utbyggd vindkraft, som dock kan ske på många andra bättre lämpade platser i Sverige. I avvägningen mellan olika intressen måste i detta fall havs- och kungsörnens skydd ges företräde.

Wpd skriver att *genom skyddsåtgärder i form av en kraftig reduktion av antalet verk bedöms risken för påverkan på örnpopulationen vara liten*. Vi menar att det självklara måttet på risken för påverkan på örn inte är hur många verk som tagits bort, utan hur stor påverkan de återstående verken kan få. Som framgått ovan har wpd inte tydligt klarlagt eller redovisat om de fem verken ligger inom gällande skyddsavstånd från örnböns, och inte heller beaktat att verken ligger inom örnarnas flygzoner.

Naturskyddsföreningen Gotland

Anncatrin Hjernquist, ordförande